

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobce: nezletilý **D. H.**, narozený dne X
zastoupený matkou **B. H.**
oba bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2020, č. j. MPSV-2020/456-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2020, č. j. MPSV-2020/456-912, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Příbrami (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 9. 4. 2019, č. j. 12827/2019/BNL (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně žalobci přiznal příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně od října 2018 podle § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), neboť je závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni a vyžaduje každodenní mimořádnou péči.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

2. Žalobce v žalobě brojí proti závěrům žalovaného stran zvládání některých základních životních potřeb (dále jen „ZŽP“) podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., k provedení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“). Namítá, že žalovaný pochybil, pokud neuznal, že nezvládá ZŽP „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „stravování“.
3. Žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného, že zvládá ZŽP „péče o zdraví“. Ten dospěl k tomu, že žalobce vzhledem ke svému věku o své zdraví pečovat nedokáže, avšak současně nebylo zjištěno, že by v jeho případě byla potřeba nadstandardní péče v podobě každodenního ošetřování, manipulace s kompenzační pomůckou nebo pravidelné užívání léků. Žalovaný nezohlednil, že žalobce každý den s pomocí členů rodiny cvičí v souladu s doporučením speciálního pedagoga oromotoriku a vývojová cvičení. Žalobce tedy má stanovené léčebné a léčebně rehabilitační postupy, k čemuž žalovaný nepřihlédl.
4. Dále žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného, že zvládá ZŽP „osobní aktivity“. Žalovaný má za to, že z provedených posudků nevyplývá, že by žalobce nebyl zdravotně způsobilý navštěvovat předškolní zařízení a jeho aktivity byly redukovány pouze na domácí prostředí. Žalobce poukazuje na to, že takové posouzení zvládání této ZŽP je nekomplexní. Jak žalobce namítl již v odvolání, z lékařských zpráv MUDr. H., PhDr. M., Mgr. J., Mgr. Bc. P., DiS., a PhDr. Mgr. Ď. z roku 2019 vyplývá, že není schopen se plně zapojit do dětského kolektivu (hru ostatních dětí nesleduje ani se do ní nezapojuje, nespolupracuje s nimi ani s nimi nekomunikuje) ani vykonávat obvyklé činnosti v předškolním zařízení (nehraje si ani sám, neposlouchá pohádky, neumí použít tužku, natož aby si kreslil nebo maloval na papír, nestaví si z kostek). Naopak je v běžném předškolním zařízení zvýšeně neklidný a nesoustředěný a vykazuje obsesivní potřebu stereotypních aktivit. Není schopen komunikovat ani s pedagogy a vyžaduje individuální pozornost. To vše jej vylučuje z kolektivu a neumožňuje mu to naplnit ZŽP „osobní aktivity“. Uvedené lékařské zprávy podle žalobce také dokládají, že žalobce má problém s navazováním kontaktů a vztahů s jinými osobami, a nedovede si stanovit a dodržet denní program. Žalobce nemůže být ponechán bez dozoru (ani např. při takové činnosti jako je sledování pohádek v televizi), přičemž musí jít o dozor ze strany osoby, již důvěrně zná (nepřipadá tedy v úvahu např. aby si šel hrát ke kamarádovi, kde by byl pod dozorem jeho rodičů). Tuto odvolací námitku žalovaný nevypořádal, a proto je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
5. Konečně žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného, že zvládá ZŽP „stravování“. Není jasné, jak dospěl žalovaný k závěru, že je žalobce schopen se samostatně najíst (a to dokonce lžičkou) a že nebyla zjištěna potřeba stravovacího režimu náročného na ošetrovatelskou péči. V odvolání žalobce odkázal na zprávu speciální pedagožky Mgr. J. ze dne 18. 2. 2019, z níž vyplývá pravý opak – že žalobce nemá kvůli svému postižení dostatečný náhled na stravovací a pitný režim a potřebu jeho dodržování, který by byl adekvátní jeho věku. Samostatně (tj. bez dozoru rodiče nebo asistenta) se nenapije ani nenají, chybně žvýká potravu a lžící nepoužívá nebo ji nepoužívá správně. Ani touto odvolací námitkou se však žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval, což opět způsobuje jeho nepřezkoumatelnost.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě podrobně rekapituluje průběh správního řízení. V něm posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „posudková komise“) dospěli ke shodnému závěru, že žalobce nezvládá 5 ZŽP, a to „orientace“, „komunikace“,

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

„oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“ a „výkon fyziologické potřeby“. Jde-li o ZŽP „stravování“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“, o nichž žalobce tvrdí, že je rovněž nezvládá, odkazuje žalovaný na závěry obsažené v napadeném rozhodnutí. Podle toho, co se v řízení zjistilo, je žalobce schopen se samostatně najíst lžičkou a nevyžaduje zvláštní stravovací režim, nepotřebuje každodenní ošetření, pomoc při manipulaci s kompenzační pomůckou, ani pravidelně neužívá léky a je způsobilý navštěvovat předškolní zařízení (dochází ostatně do terapeutické školky). Obecně žalovaný uvádí, že při posuzování otázky, zda posuzovaná osoba vyžaduje mimořádnou péči, se potřeba péče o posuzovanou osobu srovnává s péčí, kterou je třeba co do rozsahu, intenzity a náročnosti třeba věnovat zdravému člověku téhož věku. Péče o posuzovanou osobu musí být vyhodnocena jako podstatně (tj. cca o jednu třetinu) náročnější, tj. péče, která se zdravému dítěti téhož věku neposkytuje vůbec. Ovšem za podstatně zvýšenou péči nelze pokládat potřebu lehce zvýšené péče pramenící z nutnosti individuálního přístupu k dítěti, bez ohledu na to, zda jde o dítě zdravotně postižené či nikoli. Žalovaný dospěl k závěru, že vzhledem k věku žalobce nevede jeho onemocnění k podstatnému přesahování v rozsahu, intenzitě a náročnosti péče, kterou je třeba věnovat zdravému dítěti jeho věku. Žalovaný pokládá posudek posudkové komise za úplný objektivní a přesvědčivý. Přestože u žalobce dosud nebyla dokončena diagnostika poruchy autistického spektra, vzala posudková komise v úvahu i doložené zprávy nelékařských pracovníků odborných pracovišť, pod jejichž dozorem žalobce je. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

7. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal o příspěvek na péči dne 1. 10. 2018. Dne 16. 10. 2018 proběhlo u žalobce doma sociální šetření. Ve vztahu ke sporným ZŽP („péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „stravování“) z něj vyplynulo, že žalobce si umí vzít přibínáček a sám jej sníst lžičkou, jinak jej krmí rodiče. Umí se napít z hrnečku, který má stále k dispozici, ale k pití je nutné jej pobízet. Dne 21. 11. 2018 vypracovala posudková lékařka OSSZ MUDr. P. posudek o zdravotním stavu žalobce, který byl dne 21. 12. 2018 doplněn dalším posudkem posudkového lékaře MUDr. M.; z těchto stručných posudků vyplynulo, že žalobce nezvládá 5 ZŽP, ovšem ve vztahu ke sporným ZŽP z nich nevyplývá nic. Dne 17. 1. 2019 se k posudkům vyjádřil žalobce a prostřednictvím své matky s nimi vyjádřil nesouhlas. Uvedl, že do nezvládnutých ZŽP mají být zařazeny ještě „osobní aktivity“, což doložil (nedatovaným a patrně nekompletním) dokumentem *Diagnostika aktuálního stavu percepčních, kognitivních a motorických funkcí + plán rozvoje oslabených funkcí* vypracovaným speciální pedagožkou Mgr. J. z Terapeutické školičky Mannaz (dále jen „diagnostika Mgr. J.“), kam žalobce dochází. Podle tohoto posudku žalobce mj. nejvíce zájem o ostatní děti, nemá zájem o jakoukoli kooperaci s nimi či společnou aktivitu, nekreslí si. Jí samostatně, ovšem lžičku a vidličku používá nesprávně. Dne 21. 4. 2019 se k vyjádření žalobce k posudku na žádost správního orgánu I. stupně vyjádřil MUDr. M., který uvedl, že to, že si tříleté dítě nehraje s jinými dětmi a nekreslí si, není důvodem k uznání nezvládnutí ZŽP „osobní aktivity“. Dne 30. 1. 2019 správní orgán I. stupně MUDr. M. upozornil, že podle přílohy k instrukci náměstkyně ministryně práce a sociálních věcí č. 15/2016 je právě sledování hry ostatních dětí a schopnost zapojit se do ní u dětí ve věku 3-4 roky hodnocena jako rozhodný faktor pro posouzení zvládnutí ZŽP „osobní aktivity“, přičemž z diagnostiky Mgr. J. vyplývá, že to žalobce nezvládá. MUDr. M. dne 6. 2. 2019 sdělil, že to lze posoudit jen u dětí navštěvujících školní zařízení a ostatně zdravé introvertní děti také o společnou hru zájem nemají; nejde navíc o úkon, který zásadním způsobem ovlivňuje péči o dítě. Dne 27. 2. 2019 se žalobce prostřednictvím matky vyjádřil k podkladům pro vydání rozhodnutí, přičemž uvedl, že mateřskou školu

navštěvuje (ostatně diagnostika Mgr. J. byla vypracována právě na základě žalobcovy docházky do předškolního zařízení), a proto u něj tuto ZŽP posoudit lze. Nesouhlasí také s tím, že by žalobcova neschopnost zapojit se do hry zásadně neovlivňovala péči o něj, neboť jestliže nejeví zájem o ostatní děti a nechce se zúčastňovat společných aktivit (což je diagnostikou Mgr. J. doloženo, bez jakékoli souvislosti s tím, zda je žalobce introvertní či extrovertní), vylučuje jej to z kolektivu a je to i jeden z důvodů, proč nenavštěvuje veřejnou mateřskou školu, nýbrž soukromou terapeutickou mateřskou školu, kde musí rodiče za docházku platit. Dne 12. 3. 2019 k tomu MUDr. M. uvedl, že si žalobce na režim v terapeutické školce zjevně zvykl; s ohledem na to setrval na svém původním závěru, doporučil vyčkat dokončení diagnózy poruchy autistického spektra a po roce znovu posoudit další vývoj žalobce.

8. Dne 9. 4. 2019 vydal správní orgán I. stupně prvostupňové rozhodnutí, jímž žalobci přiznal příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč s tím, že není schopen zvládat 5 ZŽP a je závislý na pomoci jiné osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). V odůvodnění správní orgán I. stupně popsal průběh řízení a stručně uvedl, že důkazy jsou úplné, objektivní a přesvědčivé, a proto ve věci rozhodl tak, jak rozhodl. Proti prvostupňovému rozhodnutí se žalobce odvolal a uvedl, že má za to, že mu měla být přiznána závislost ve III. stupni, protože mimo 5 nezvládnutých ZŽP uznaných správním orgánem I. stupně nezvládá ještě ZŽP „osobní aktivity“, „péče o zdraví“ a „stravování“. Jak vyplývá z nově předloženého vyjádření Mgr. J. ze dne 12. 4. 2019, její diagnostika ze dne 9. 3. 2015 je pouze metodickým materiálem zpracovaným pro potřeby veřejné mateřské školy (MŠ X), již se žalobce v období od září do listopadu 2018 pokoušel navštěvovat, a nelze jej použít jako doklad o zdravotním stavu žalobce. Ze sdělení ředitelky Mgr. Bc. P. z MŠ X ze dne 20. 2. 2019 přitom vyplývá, že docházka do veřejné MŠ nebyla možná, přestože měl žalobce k dispozici asistentku, a to právě proto, že nezvládal ZŽP „osobní aktivity“ – nekomunikoval s dětmi, nezapojoval se do her ostatních dětí ani společných aktivit, nekreslil si apod. Běžnou mateřskou školu tedy není schopen navštěvovat, přestože zdravé děti jeho věku s tím problémem nemají, a pokud by nenavštěvoval soukromou terapeutickou školkou, musel by zůstat doma s matkou. Jak přitom vyplývá ze zprávy klinické psychologky MUDr. M. ze dne 3. 4. 2019, docházka do tohoto zařízení žalobci prospívá. Uvedené dokládají i zpráva *Vymezení schopnosti zvládat životní potřeby* Mgr. J. ze dne 18. 2. 2019, zpráva žalobcovy dětské lékařky MUDr. H. ze dne 21. 3. 2019, sdělení Mgr. Bc. P. z MŠ X ze dne 20. 2. 2019 a zpráva PhDr. Ď. ze dne 26. 2. 2019. Dále z nich vyplývá, že žalobce v zásadě nemůže být ponechán bez dozoru při žádné činnosti, neboť hrozí požití hračky či jiného předmětu, nebo afektivní reakce vůči jiným dětem. Ohledně ZŽP „péče o zdraví“ vyplývá ze zprávy dětské lékařky MUDr. H., že ač je vzhledem k žalobcově věku normální, že není schopen pečovat o své zdraví, není běžné, že ani v případě nemoci nedokáže pochopit, že podání léku, změření teploty apod. je pro jeho dobro a klade silný odpor. Totéž platí v případě každodenního mytí a čištění zubů. Ze zprávy logopedky Mgr. M. ze dne 31. 5. 2018 (tato zpráva není součástí správního spisu – pozn. soudu) vyplývá, že žalobce musí pravidelně provádět logopedická cvičení. Ohledně ZŽP „stravování“ ze zprávy Mgr. J. vyplývá, že žalobce není schopen samostatně se napít a najíst, lžící nepoužívá správně a chyběně žvýká.
9. Žalovaný pro potřeby odvolacího řízení opatřil posudek posudkové komise ze dne 28. 11. 2019. Posudková komise vycházela z obsahu správních spisů správních orgánů obou stupňů, ze zdravotní dokumentace žalobcovy dětské lékařky MUDr. H., z její zprávy ze dne 21. 3. 2019, ze zprávy klinické psychologky PhDr. M. ze dne 3. 4. 2019, z informací

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

zjištěných při sociálním šetření proběhnuvšího dne 16. 10. 2018 a z odvolání a k němu přiložených lékařských zpráv (zpráva MUDr. H. ze dne 21. 3. 2019 a zpráva Mgr. J. ze dne 12. 4. 2019). Dále posudková komise uvedla, že přihlédla i k doloženým zprávám nelékařských pracovníků. Posudková komise se ztotožnila se závěry lékaře OSSZ. Ohledně sporných ZŽP z posudku vyplývá jen to, že jde-li o „stravování“ je žalobce schopen se najíst lžičkou a nevyžaduje dietní či jiný stravovací režim náročný na ošetrovatelskou péči. Ve vztahu k „péči o zdraví“ uvedla posudková komise, že ani zdravé dítě tohoto věku nedokáže pečovat o své zdraví a že u žalobce nebyla zjištěna potřeba každodenního ošetřování, medikace nebo manipulace s kompenzační pomůckou. Stran „osobní aktivity“ uvedla posudková komise, že nejde o dítě, které by nebylo zdravotně způsobilé navštěvovat předškolní zařízení a jeho aktivity byly redukovány pouze na domácí prostředí.

10. Dne 8. 1. 2020 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým žalobcovo odvolání zamítl. Zrekapituloval v něm dosavadní průběh řízení a doslovně ocitoval závěry posudkové komise, s nimiž se ztotožnil a s ohledem na ně prvostupňové rozhodnutí potvrdil jako správné.
11. Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu napadených výroků a uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Podle § 7 odst. 1 věty první zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby.
13. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek na péči osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.
14. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách se osoba do 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
[...]
b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb,
c) ve stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb,
[...]
a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné osoby.
15. Podle § 9 odst. 1 ve spojení s odst. 3 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby u osob do 18 let hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“.
16. Podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na

schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

17. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách musí pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
18. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vychází při posuzování stupně závislosti osoby okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
19. Podle § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
20. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládnutí ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
21. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
22. Podle § 2a prováděcí vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna tuto konkrétní ZŽP zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
23. Podle § 2b prováděcí vyhlášky pokud osoba do 18 let věku nemá z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze základních životních potřeb nebo některou aktivitu, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna základní životní potřebu zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládnutí základní životní potřeby

nebo některé aktivity, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.

24. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP „stravování“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“ vymezeny následujícím způsobem:

Stravování: za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

Péče o zdraví: za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

Osobní aktivity: za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

25. Žalobce namítá, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, protože se žalovaný nevypořádal s jeho odvolacími námitkami
26. Soud shledal, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, jde-li o závěry týkající se ZŽP „osobní aktivity“. Žalovaný se totiž nijak nevyjádřil k žalobcovým odvolacím námitkám, v nichž podrobně popsal, jakým způsobem se projevuje nevládnutí této ZŽP, v důsledku čehož je v zásadě vyloučena jeho docházka do běžného předškolního zařízení. Žalovaný pouze zopakoval závěr posudkové komise, že ošetřující lékař neshledal, že by byl žalobce zdravotně nezpůsobilý k docházce do předškolního zařízení. Tím však nejsou nijak vyvráceny závěry vyplývající z písemností obsažených ve správním spisu (z diagnostiky Mgr. J., zprávy klinické psychologky PhDr. M. z 3. 4. 2019, jež žalobce přiložil k odvolání, a ze sdělení ředitelky MŠ X Mgr. Bc. P. z 20. 2. 2019 a ze zprávy speciální pedagožky Mgr. J. z 18. 2. 2019, jež jsou rovněž součástí správního spisu, nelze o nich však s jistotou říci, že je měl žalovaný k dispozici při vydání napadeného rozhodnutí), z nichž vyplývá, že žalobce režim v běžném předškolním zařízení přes dopomoc ze strany přidělené asistentky pedagoga nevládal (nebyl schopen se zapojit do společného programu ani navázat kontakt s ostatními dětmi a účastnit se společné hry, resp. obecně fungovat a dodržovat pravidla v dětském kolektivu) a jeho stav se tam dokonce v některých aspektech zhoršil. Žalovaný nezaujal žádný postoj k odvolací námitce, že uvedené skutečnosti je třeba vnímat jako nevládnutí ZŽP „osobní aktivity“ v rozsahu adekvátním jeho věku.
27. Ač je onen jediný závěr, který ve vztahu ke zvládnutí ZŽP „osobní aktivity“ žalovaný vyslovil, tedy že žalobce není k docházce do předškolního zařízení zdravotně nezpůsobilý, patrně pravdivý (žalobce ostatně předškolní zařízení, byť specifické, navštěvuje), je zřetelně vytržený z kontextu. Docházka do běžného (veřejného) předškolního zařízení totiž standardně vyžaduje od dítěte více než pouhou zdravotní způsobilost – minimálně určitou schopnost základní sebeobsluhy. Jestliže žalovaný dospěl k závěru, že žalobce (ani přiměřeně svému věku) nevládá oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a

hygienu, pak je třeba také vzít v úvahu, že s ohledem na potřebu nadstandardní každodenní péče jiné osoby v těchto směrech je žalobce způsobilý navštěvovat pouze specifické předškolní zařízení, které bude schopno mu tuto péči zajistit.

28. Nad rámec závěru o nepřezkoumatelnosti tak soud podotýká, že úvaha žalovaného je pochybná i co do své logičnosti a elementární spravedlnosti. Na jedné straně žalobce patrně není schopen docházet do standardního (veřejného) předškolního zařízení, v němž podle podkladů ve správním spisu docházku nezvládal a jeho stav se tam zhoršoval. Kdyby na tom žalobce setrval a toto v řízení doložil, pak by patrně nemohlo být pochyb o tom, že docházku do předškolního zařízení nezvládá, což by mohlo mít vliv na závěr žalovaného o tom, že žalobce nezvládá ZŽP „osobní aktivity“. Od toho by se mohlo odvíjet přiznání vyššího příspěvku na péči, který by rodičům usnadnil financování soukromého předškolního zařízení. Žalobce ovšem z rozhodnutí svých rodičů navštěvuje specifické předškolní zařízení (terapeutickou mateřskou školu), které musí rodiče platit, kam podle správního spisu docházet zvládá a dokonce mu to prospívá. Tím však podle žalovaného prokazuje, že mu v docházce do předškolního zařízení vlastně nic nebrání, a proto není důvod v žalobcově případě shledat nezvládnutí ZŽP „osobní aktivity“ spojené s přiznáním vyššího příspěvku na péči. Jinými slovy, žalobce kvůli proaktivnímu přístupu svých rodičů a jejich ochotě financovat mu docházku do soukromého předškolního zařízení z pohledu žalovaného ztrácí nárok na uznání nezvládnutí této ZŽP.
29. Žalovaný se také nijak nevyjádřil ke zvládnutí ZŽP „osobní aktivity“ nad rámec otázky docházky do předškolního zařízení. Je přitom zjevné, že tato ZŽP se nerealizuje pouze v instituci, ale též mimo ně. Již v odvolání žalobce uvedl (a odkázal se v tom směru i na k odvolání přiloženou zprávu dětské lékařky MUDr. H. z 21. 3. 2019 a na zprávu speciální pedagožky Mgr. J. z 18.2.2019, jež se patrně stala součástí správního spisu až později), že žalobce nemůže být ani doma ponechán bez dozoru při žádné činnosti, protože hrozí požití hračky nebo jiného předmětu. V žalobě tuto argumentaci dále rozvedla tak, že z důvodu žalobcovy neschopnosti interagovat s jinými dětmi nebo být v prostředí a s osobami, jež důvěrně nezná, je vyloučeno i trávení času u kamarádů apod. Žalovaný nicméně vůbec neposoudil, zda jde o situaci u zdravých dětí žalobcova věku běžnou, nebo zda má potřeba neustálého dozoru parametry **každodenní mimořádné péče** jiné osoby.
30. Soud dále shledal, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jde-li o závěry týkající se ZŽP „stravování“, protože není jasné, jak dospěl žalovaný k závěru, že žalobce je schopen samostatně se najíst (a to dokonce lžičkou) a že nebyla zjištěna potřeba stravovacího režimu náročného na ošetrovatelskou péči. V odvolání žalobce odkázal na zprávu speciální pedagožky Mgr. J. ze dne 18. 2. 2019, z níž vyplývá pravý opak – že žalobce nemá kvůli postižení dostatečný náhled na stravovací a pitný režim a potřebu jeho dodržování, který by byl adekvátní jeho věku. Samostatně (tj. bez dozoru rodiče nebo asistenta) se nenapije ani nenají, chybně žvýká potravu a lžičku nepoužívá nebo ji nepoužívá správně. Ani touto odvolací námitkou se však žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval, což opět způsobuje jeho nepřezkoumatelnost.
31. Závěr, že je žalobce schopen se najíst lžičkou, se opakuje jak v posudku posudkové komise, tak v napadeném rozhodnutí, ovšem oporu má pouze částečně v záznamu o sociálním šetření konaném v domácnosti rodiny žalobce dne 1. 10. 2018, v němž se uvádí, že žalobce „je schopen si vzít k jídlu přibínáčka, kterého lžičkou sám sní, jinak ho rodiče musí krmit“. Z toho nelze podle soudu dovodit, že je žalobce obecně schopen se najíst lžičkou, nýbrž jen to, že je schopen lžičkou sníst konkrétní potravinu, nadto potravinu dětmi oblíbenou pro

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

svou sladkou chuť a na konzumaci snadnou (homogenní a krémovité konzistence, ovšem současně ze lžičky nestékající, podávanou v kelímku). Z diagnostiky speciální pedagožky Mgr. J. ovšem vyplývá, že žalobce se sice nají, ovšem s větším znečištěním a přístroje používá vesměs chybně (špatně drží lžičku, užívá vidličku k nabírání namísto napichování apod.). Ze zprávy speciální pedagožky Mgr. J. ze dne 18. 2. 2019 (ač se na ni žalobce odkazuje v odvolání, jeho přílohou nebyla a součástí správního spisu se zřejmě stala až později) pak vyplývá, že se nají a napije s dopomocí, s přetrvávajícím výrazným znečištěním okolí, lžičku používá nesprávně.

32. Podle soudu přitom z podkladů obsažených ve správním spisu jednoznačně nevyplývá, že by byl žalobce schopen se najíst samostatně, a to dokonce za užití lžičky. Naopak správní spis obsahuje posudky, podle nichž je žalobce schopen jíst pouze s dopomocí, přístroj užívá nesprávně a pravidelně přitom výrazně znečistí okolí, což u pětiletého dítěte není standardní. S uvedeným rozporem se však žalovaný nijak nevypořádal, ani si nepoložil otázku, zda za daných okolností ve vztahu k ZZP „stravování“ nevyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
33. Žalobce konečně namítl, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jde-li o závěry týkající se ZZP „péče o zdraví“, protože se žalovaný nevypořádal s odvolací námitkou, že žalobce v případě nemoci není schopen pochopit potřebnost změření teploty, požití léku apod., a proto je třeba všechny tyto činnosti provádět násilím přes jeho odpor. Žalobce si také odmítá čistit zuby a mýt se, takže i tyto činnosti je třeba provádět přes jeho odpor. Konečně musí denně s některým z rodičů cvičit logopedická cvičení. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí spokojil s konstatováním, že žalobce vzhledem ke svému věku (v době vydání napadeného rozhodnutí necelých 5 let) o své zdraví pečovat nedokáže, ale současně že nebylo zjištěno, že potřebuje nadstandardní péči (ve srovnání se zdravými dětmi téhož věku) v podobě každodenního ošetřování, podávání léků nebo manipulace s kompenzační pomůckou. Tento závěr pokládá soud za přezkoumatelný. Implicitně z něj vyplývá, že žalovaný nepokládal odvolací námitky za důvodné. Žalovaný akcentoval, že žalobce nepotřebuje dopomoc s péčí o zdraví každodenně. Zvýšená potřeba péče o žalobce v období nemoci, jakkoli jde jistě o situaci velmi náročné, nemůže sama o sobě odůvodnit závěr, že žalobce nezvládá tuto ZZP, neboť nemoc představuje určitý mimořádný stav. Jak to plyne z § 2b prováděcí vyhlášky podmínkou je, aby stran určité ZZP žalobce vyžadoval *každodenní* mimořádnou péči jiné osoby. Soud dodává, že i řada jinak zdravých pětiletých dětí se běžně brání provedení různých úkonů péče o zdraví, ať jde o měření teploty, podání léku, či třeba lékařskému vyšetření či nepříjemnému zdravotnickému úkonu, nezávisle na tom, zda jsou či nejsou schopny pochopit, že je to „pro jejich dobro“. To platí tím spíše v případě nemoci, kdy jsou vyčerpané a podrážděné.
34. Skutečnost, že žalobce potřebuje každodenně pomoc s prováděním otomotorických a vývojových cvičení nemá soud ze správního spisu za prokázanou (zpráva logopedky Mgr. M. ze dne 31. 5. 2018, z níž to má podle žalobce vyplývat, není součástí správního spisu). Nicméně i pokud by to prokázáno bylo, tato potřeba vzhledem k věku žalobce nesplňuje podmínku mimořádnosti takové péče ve smyslu § 2b prováděcí vyhlášky. Ani u zdravého pětiletého dítěte si totiž nelze představit, že podobná cvičení provádí samostatně – v tomto věku je ještě třeba, aby rodič (popř. jiná pečující osoba) na zařazení pravidelného cvičení do denního programu trval a dítě k němu vhodně motivoval. Při vlastním cvičení je pak třeba, aby rodič kontroloval správné provedení jednotlivých cviků a zajistil, že dítě u cvičení setrvá po potřebnou dobu.

35. Konečně skutečnost, že je nutné žalobce přes odpor umývat a čistit mu zuby, nespadá pod ZŽP „péče o zdraví“, nýbrž pod ZŽP „tělesná hygiena“ [srov. písm. f) prováděcí vyhlášky], přičemž to, že tuto ZŽP žalobce nezvládá, není mezi účastníky sporné – správní orgány obou stupňů její nezvládnutí uznaly a žalobce proti jejich závěrům nebrojil ani v odvolání ani v podané žalobě.
36. Ve vztahu k ZŽP „péče o zdraví“ tedy soud námitce nepřezkoumatelnosti nepřisvědčil.
37. Jelikož je napadené rozhodnutí v částech, v nichž se posuzuje zvládnutí ZŽP „stravování“ a „osobní aktivity“, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, soud je podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bez jednání zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení žalovaný znovu posoudí otázku, zda žalobce zvládá ZŽP „stravování“ a „osobní aktivity“ či nikoli, a to nikoliv jen ke dni vydání nového rozhodnutí, ale i zpětně ke dni uplatnění nároku na příspěvek na péči. K tomu využije všechny posudky, jež má k dispozici, případně žalobce vyzve k předložení dalších posudků, které dosud součástí správního spisu nebyly, nebo rozhodne i o provedení důkazů dalších, ukáže-li se toho potřeba.
38. Ve vztahu k ZŽP „stravování“ žalovaný posoudí, do jaké míry je žalobce schopen se samostatně najíst a napít způsobem přiměřeným svému věku a popř. do jaké míry k tomu potřebuje dopomoc (nebo kontrolu, dozor) jiné osoby. Zohlední, zda je žalobce schopen (na denní bázi a na všechny pokrmy, u jejichž konzumace je to obvyklé) používat příbor (příp. jen lžíci), zda je schopen se vlastním přičiněním při stolování nasytit a napít (nebo zda je třeba jej posléze dokrmit a napojit) a zda je pravidelná míra znečištění okolí (již musí následně pečující osoba uklidit) přiměřená věku nebo spíše nadměrná. Na základě toho vysloví závěr, zda je žalobcova schopnost zvládání ZŽP „stravování“ přiměřená jeho věku a potřebná péče srovnatelná s péčí, již je třeba poskytovat zdravému dítěti téhož věku, nebo zda je třeba v tomto směru vynakládat každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
39. Ve vztahu k ZŽP „osobní aktivity“ žalovaný posoudí, zda žalobce tuto ZŽP zvládá přiměřeně svému věku. Zejména se bude zabývat tím, zda je žalobce schopen věnovat se samostatně hře i společné hře s jinými dětmi, případně se zapojit do řízených her a řízených aktivit v předškolním zařízení. Dále posoudí, zda je žalobce schopen v předškolním zařízení fungovat v dětském kolektivu a v potřebné míře si osvojit tam panující pravidla. Pokud bude žalovaný pokládat za vhodné činit závěr o tom, zda je žalobce schopen docházky do předškolního zařízení, posoudí tuto otázku komplexně [tj. ve vztahu k (ne)zvládnutí všech relevantních ZŽP žalobcem, nikoli pouze stran jeho zdravotní způsobilosti nebo (ne)zvládnutí ZŽP „osobní aktivity“] a zohlední parametry fungování standardního předškolního zařízení z hlediska toho, jakou míru dopomoci jsou schopny dětem běžně poskytovat a v jaké míře od nich naopak vyžadují zvládnutí základní sebeobsluhy. Dále žalovaný posoudí také žalobcovu schopnost zvládat tuto ZŽP mimo předškolní zařízení.
40. V návaznosti na závěry, zda žalobce zvládá ZŽP „stravování“ a „osobní aktivity“ či nikoli, pak žalovaný případně upraví svůj závěr o tom, v jakém stupni závislosti podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách žalobce je, od čehož se bude odvíjet i případný nový závěr o výši příspěvku na péči.
41. Nad rámec závěru o částečné nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí konstatuje soud, že jelikož napadené rozhodnutí vesměs doslovně přebírá závěry posudku posudkové komise, který rovněž na odvolací námitky nijak nereaguje, je i tento posudek neúplný a

nedostatečně odůvodněný (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 5. 2014, č. j. 38 Ad 9/2013-29). V dalším řízení proto žalovaný nemůže vycházet ze závěrů posudkové komise stran ZŽP „stravování“ a „osobní aktivity“ obsažených v tomto posudku.

42. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, by náležela náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení, avšak z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by mu takové náklady vznikly. Soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 3. června 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
soudce